

Toto rozhodnutí nabylo právní moci
 dne 29. 5. 1996
 KRAJSKÝ SOUD BRNO
 dne 30. 5. 1996

Rt

Toto rozhodnutí nabylo právní moci
 dne 6. 6. 1996
 KRAJSKÝ SOUD BRNO
 dne 13. 6. 1996

P.C.

35 Ca 68/94-10

ORIGINAL

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
 JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně
 JUDr. Vítězslavy Pekárkové a soudců JUDr. Petra Sladkého
 a JUDr. Romana Fialy, o opravném prostředku navrhovatelů J
 nar. , a I , nar. S , bytem
 , a M K , nar.
 bytem , proti rozhodnutí Katastrálního úřadu Brno-město,
 Moravské nám. č. 1, Brno, t a k t o :

Rozhodnutí Katastrálního úřadu Brno-město ze dne 19.9.1994,
 č.j. 110-V3-1074/94, kterým byl zamítnut návrh na vklad práva
 odpovídajícího věcnému břemeni ve prospěch J S , se
 p o t v r z u j e .

Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Podáním doručeným katastrálnímu úřadu dne 29.9.1994 se
 navrhovatelé prostřednictvím svého zástupce v řízení o vkladu do

katastru, notáře JUDr. Jiříka Fleischera, se sídlem v Brně, Dvořákova ul. č. 10, domáhali přezkoumání výše uvedeného rozhodnutí, kterým byl zčásti zamítnut návrh na vklad práva odpovídajícího věcnému břemeni, a to v části týkající se věcného břemene ve prospěch J S k domu čp. ve s garáží, hospodářskou budovou a všemi součástmi a příslušenstvím včetně p.č. p.č. a p.č. . Nesouhlasí s právním názorem, z něhož katastrální úřad při svém rozhodování vycházel, totiž, že dohoda o zúžení bezpodílového spoluvlastnictví nemůže působit do minulosti a není důvodem ke změně vlastnictví, ani z tohoto právního názoru dovozeným závěrem, že J S svého vlastnického práva k nemovitostem dohodou o zúžení bezpodílového spoluvlastnictví manželů nepozbyl, a nemůže proto jako vlastník nabýt právo odpovídající věcnému břemeni k těmto nemovitostem.

Navrhovatelé ve svém opravném prostředku zejména poukázali na rozdíl úpravy bezpodílového spoluvlastnictví, resp. zákonného majetkového společenství manželů, podle nynějšího občanského zákoníku a zákona č. 265/1949Sb. o právu rodinném. Z ní pak dovozují, že zatímco z definice zákonného majetkového společenství manželů v § 22 z.č. 265/1949Sb., je zřejmé, že jde o majetek, který teprve v budoucnu získají, a dohody manželů o společném jmění podle § 29 tohoto zákona mohly proto působit pouze do budoucna, dohody manželů podle § 143a obč. zák. se týkají všeho "co bylo nabyto některým z manželů za trvání manželství...", tedy toho majetku, který již byl do vlastnictví nabyt.

Dále navrhovatelé vyslovují své přesvědčení, že dohody o zúžení, stejně jako rozšíření, bezpodílového spoluvlastnictví manželů, podléhají vkladu do katastru nemovitostí podle § 149a obč. zák. Pripouštějí, že ust. § 143 obč. zák., na nějž znění § 149a poukazuje, nepojednává o žádné dohodě mezi manžely, ovšem činí tak ust. § 143a, které tvoří § 143 obč. zák. nedílný celek. Je proto podle nich naprosto jednoznačné, že dohody o zúžení bezpodílového spoluvlastnictví manželů podléhají vkladu do katastru, týkají-li se nemovitosti. Požadavky vkladuschopné listiny pak z hlediska ust. § 5 odst. 1 z.č. 265/1992Sb. a § 5 odst. 2 z.č. 344/1992Sb. může splňovat jen dohoda, v níž jsou nemovitosti označeny katastrálním územím, parcelním číslem, číslem popisným nebo evidenčním, apod., tedy týkající se naprosto konkrétních věcí, nikoli dohody obecné, ad abstraktum.

Ze všech uvedených důvodů navrhovatelé navrhují, aby Krajský soud v Brně rozhodnutí katastrálního úřadu zrušil a vrátil katastrálnímu úřadu k dalšímu řízení.

opraveno 20.5.95
Pekla
Katastrální úřad ^{ve Vyslovce} Brno-město sám podanému opravnému prostředku nevyhověl a postoupil jej k rozhodnutí Krajskému soudu v Brně. Současně uvedl, že při rozhodování vycházel z textu § 143 a 143a obč. zák., tzn., že rozsah bezpodílového spoluvlastnictví manželů, který existoval ke dni sepsání dohody nelze dohodou zpětně měnit. Jestliže tedy manželé S dříve, než jim vzniklo bezpodílové spoluvlastnictví k domu čp. ve , toto spoluvlastnictví dohodou nezúžili, je J S stále spoluvlastníkem domu s příslušenstvím, a nemůže mu proto L S , jako spoluvlastníkovi, zřizovat věcné břemeno.

Krajský soud v Brně v daném případě jako soud věcně a místně příslušný k rozhodování o opravném prostředku proti rozhodnutí o zamítnutí vkladu podle ust. § 5 odst. 4 z.č. 265/1992Sb.

o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, § 246a odst. 2, § 85 odst. 1 o.s.ř. (dále jen soud), přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 250l a násl. o.s.ř., a dospěl k závěru, že opravný prostředek byl podán osobami k tomu oprávněnými a včas, není však důvodný.

Do katastru nemovitostí se podle ust. § 1 odst. 1 z.č. 265/1992Sb. o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, zapisují práva k nemovitostem, a to vlastnické právo, zástavní právo, právo odpovídající věcnému břemeni, předkupní právo, pokud má mít účinky věcného práva, a jiná práva, pokud byla zřízena jako věcná práva k nemovitostem.

Ust. § 5 odst. 1 a 2 z.č. 265/1992Sb. katastrálnímu úřadu ukládá, aby v řízení o povolení vkladu do katastru nemovitostí přezkoumal listinu z hlediska oprávnění účastníků nakládat s předmětem smlouvy, zda je úkon učiněn v předepsané formě, zda smluvní projevy účastníků jsou dostatečně určité a srozumitelné a zda smluvní volnost není omezena. Jestliže jsou podmínky vkladu splněny, rozhodne, že se vklad povoluje, v opačném případě návrh zamítne.

Ze spisu katastrálního úřadu soud zjistil, že dne 2.6.1994 podali J a L S a M K návrh, aby byl proveden : 1) vklad práva odpovídajícího věcnému břemeni pro oprávněné J S a M K , 2) zápis záznamu právního vztahu vzniklého dohodou o zúžení zákonem stanoveného rozsahu bezpodílového spoluvlastnictví manželů. K návrhu připojili především opis notářského zápisu NZ 209/94 sepsaného dne 26.5.1994 notářem JUDr. Jiríkem Fleischérem, se sídlem v Brně, Dvořákova 10, obsahující J a I S a M K uzavřenou dohodu o zúžení zákonem stanoveného rozsahu bezpodílového spoluvlastnictví manželů a o vzniku věcného břemene. V odstavci I. této dohody manželé J S a I S prohlašují, že jsou bezpodílovými spoluvlastníky rodinného domu s přičleněnou garáží a hospodářského stavení, které si postavili na pozemcích p.č. a zastavěná plocha, v k.ú. . Podle odstavce II. se pak manželé J a I S dohodli, že podle ust. § 143a obč.zák. zužují zákonem stanovený rozsah bezpodílového spoluvlastnictví tak, že dům čp. ve se všemi součástmi a příslušenstvím nebude tvořit jejich bezpodílové spoluvlastnictví, ale že bude ve výhradním vlastnictví paní L S . V odstavci III. L S zřizuje ve prospěch svého manžela J S a své matky M K právo doživotního a bezplatného spoluužívání domu čp. ve s garáží, hospodářskou budovou a všemi výše uvedenými součástmi a příslušenstvím, zastavěnou plochou p.č. , p.č. a pozemkem p.č. , odpovídající věcnému břemeni, a J S a M K zřízení tohoto práva přijímají.

Rozhodnutím ze dne 19.9.1994 katastrální úřad návrh na vklad práva odpovídajícího věcnému břemeni zamítl, a to v části týkající se zřízení věcného břemene ve prospěch J S

k domu čp. ve s garáží, hospodářskou budovou, se všemi součástmi a příslušenstvím, včetně p.č. , p.č. a p.č. . V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že vycházel z toho, že dohoda o zúžení bezpodílového spoluvlastnictví podle § 143a obč.zák. nemůže působit do minulosti a není důvodem ke změně vlastnictví. Taková dohoda má být obecná, ad abstractum a nikoli ke konkrétní jednotlivé věci, může se týkat vždy jen budoucnosti, nikoli věcí již nabytých. Z tohoto hlediska rozsah bezpodílového spoluvlastnictví manželů S , jaký zde byl před sepsáním dohody o jeho zúžení, nelze měnit. J. S je proto stále spoluvlastníkem předmětných nemovitostí, a protože nikdo nesmí mít zřízeno věcné břemeno ke své vlastní věci, byl návrh na zřízení věcného břemene, jehož předmětem je dům čp. ve , ve vztahu k němu zamítnut.

Ust. § 143a obč.zák. umožňuje manželům, aby si dohodou upravili své majetkové společenství jinak, než je uvedeno v ust. § 143 obč.zák.. Jde o dohodu, která upravuje režim nabývání věcí do bezpodílového spoluvlastnictví, jako určitého institutu, aniž by sama o sobě byla právním titulem pro změnu v osobě vlastníka. Z toho důvodu také tuto dohodu, i kdyby upravovala režim nabytí nemovitostí, není možno zapsat do katastru nemovitostí. Tento fakt lze dovodit nejen z toho, že ust. § 149a obč.zák. upravující nabytí účinnosti dohody mezi manžely, pokud se týká nemovitostí, až vkladem do katastru, na ust. § 143a obč.zák. skutečně neodkazuje, ale zejména z ust. § 1 odst. 1 z.č. 265/1992Sb., které předpokládá zápis konkrétního právního úkonu, s nímž je spojen vznik, změna či zánik stávajícího právního vztahu, tj. vlastnického práva určitého vlastníka k určité nemovitosti. Zapsat do katastru lze proto až konkrétní právní úkon, kterým jeden z manželů, popř. oba, nabývají za trvání manželství věc, která by jinak, nebyť dohody podle ust. § 143a obč.zák., byla předmětem bezpodílového spoluvlastnictví, nebo naopak předmětem výlučného vlastnictví jednoho z manželů.

V daném případě dohoda manželů o zúžení bezpodílového spoluvlastnictví ze dne 26.10.1994 podle svého obsahu není dohodou, která by upravovala režim nabývání vlastnictví podle ust. § 143a obč.zák. ve výše uvedeném smyslu. Jde jednoznačně o právní úkon manželů směřující ke zpětné modifikaci již existujícího právního vztahu - bezpodílového spoluvlastnictví manželů k označeným nemovitostem, založeného ustanovením § 143 obč.zák.. Takový právní úkon však v ust. § 143a obč.zák. oporu nemá. Občanský zákoník neobsahuje sice výslovný zákaz podobné modifikace bezpodílového spoluvlastnictví (např. smlouvou, která není zvláště upravena, viz. § 51), ale tento zákaz lze dovodit z povahy věci ve smyslu ust. § 2 odst. 3 obč.zák.. Uvedená modifikace již existujícího rozsahu bezpodílového spoluvlastnictví manželů by totiž ve svém důsledku znamenala částečné vypořádání tohoto spoluvlastnictví (za trvání manželství, což však kogentní ustanovení občanského zákoníku neumožňují, když je vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví podle § 149 odst.1 vázáno výlučně na zánik tohoto institutu, což se může stát zánikem manželství (§ 148 odst. 1), popř. zrušením rozhodnutím soudu (§148 odst. 2, § 148a odst. 2).

Pokud tedy katastrální úřad při svém rozhodování vycházel

z toho, že samotnou dohodu o zúžení zákonem stanoveného rozsahu bezpodílového spoluvlastnictví manželů podle § 143a obč.zák. do katastru nemovitostí zapsat nelze, a s ohledem na její charakter nemůže jejím předmětem být věc již dříve do bezpodílového spoluvlastnictví nabytá, postupoval v souladu se zákonem.

Navrhovatelé svým návrhem ze dne 2.6.1994 požadovali zápis právního vztahu, vzniklého dohodou o zúžení zákonem stanoveného rozsahu bezpodílového spoluvlastnictví do katastru nemovitostí formou záznamu, nikoli formou vkladu (na kteroužto formu zápisu do katastru nemovitostí poukazují ve svém opravném prostředku). S ohledem na tento jejich návrh byla otázka vzniku uvedeného právního vztahu správně posouzena pouze jako otázka předběžná, pro rozhodnutí o návrhu na vklad práva odpovídajícímu věcnému břemeni podle ust. § 40 odst. 1 správního řádu. S řešením této předběžné otázky se soud ztotožňuje, jak vyplývá již z výše uvedeného.

Za situace, kdy s dohodou o zúžení zákonem stanoveného rozsahu bezpodílového spoluvlastnictví manželů J a I S ze dne 26.5.1994 nejsou spojeny jimi předpokládané účinky, tj. přechod vlastnictví pouze na L S, jsou tito manželé stále spoluvlastníky domu čp. s garáží, hospodářskou budovou, dalším příslušenstvím a součástmi, ve . Zřízení práva užívání těchto nemovitostí pro J S ve formě věcného břemena pak není v souladu s ust. § 151n odst. 1 obč.zák.. Toto ustanovení definuje věcné břemeno tak, že omezuje vlastníka nemovité věci ve prospěch někoho jiného tak, že je povinen něco trpět, něčeho se zdržet nebo něco konat. V případě této dohody zřizuje věcné břemeno spoluvlastnice nemovitostí L S dalšímu spoluvlastníkovi J S. U dohody, kterou se zřizuje věcné břemeno samotnému vlastníkovi, tímto disponováním nejsou splněny podmínky vkladu podle § 5 odst. 1 z.č. 265/1992Sb.. Katastrální úřad, který z toho důvodu zamítl v této části návrh na vklad do katastru nemovitostí, postupoval tedy správně. Soud jeho rozhodnutí podle § 250g odst. 2 o.s.ř. jako zákonné potvrdil, aniž by ve věci nařizoval jednání, neboť jde jen o posouzení právní otázky (§ 250l odst. 2, § 250f o.s.ř.).

Rozhodnutí soudu o náhradě nákladů řízení vychází z ust. § 250l odst. 2, § 250k odst. 1 o.s.ř., které přiznání náhrady nákladů řízení úspěšnému katastrálnímu úřadu nepředpokládá.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku nejsou přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 14. dubna 1995

JUDr. Vítězslava Pekárková, v.r.
předsedkyně senátu